

Frit Norden nr 2 - november 2012

40. ÅRGANG

Frit Norden

Dette blad indeholder artikler
baseret på oplæg fra
Folkebevægelsen mod EU og Frit Nordens
Grundlovsmøde 2012
i Odense

Skam over Danmark!

Af Inge Genefke

Mange muligheder - men ingen dur rigtig

Av Helene Bank

Deltagerdemokratiets udhuling

Af Tim Knudsen /Niels I Meyer

Finanspagten er *ikke* redningen

Af Nikolaj Villumsen

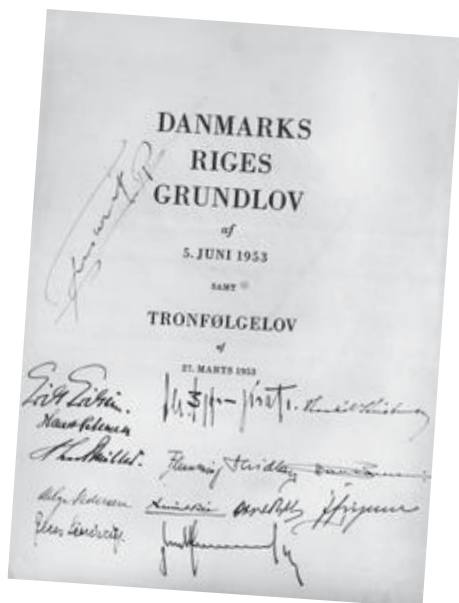
Grundlovsmøde, Skibelund Krat ca 1910

Grundlovsmøde 2012

Grundlovsmøde - det er noget med sommer og sol, kaffe og madkurv, den nyudsprungne skov, fællessang og talere, der endnu en gang - glæder sig over, at vi har en grundlov, der sikrer os mod overgreb og magtfuldkommenhed.

Undskyld - sådan er det ikke, når vi holder grundlovsmøde. Slet ikke.

For det første er rammerne og omstændighederne helt anderledes. Vi holder grundlovsmøde centralt i Odense, i det populære cafemiljø på Brandts. Det betyder, at mange af deltagerne uforvarende er kommet til grundlovsmøde. Vi sætter os så at sige på deres cafebesøg. Nogen kommer forbi, stopper op, "snupper en tale" og går så videre, for de havde egentlig

andet for. Se det stiller store krav. Rammerne skal være uan- gribelige - lydanlæg, mødeledelse, musik - skal som det mindste ikke støde folk væk og bedre - det gør musikken - fastholde dem til endnu en taler. Her ville fællessang være et voveligt foretagende.

Men det er også en mulighed, en forpligtende mulighed for at få folk i tale, som ikke har lagt billet på vores måde at forholde os på, som mener noget andet eller slet ingenting.

Men talerne er jo mødets egentlige indhold. Vi finder, at tidens og samfundets problemer er det presserende indhold, det er jo dem, vi i fællesskab skal tage

stilling til. Vi inviterer fire talere, der har vist, at de med indsigt og engagement kan behandle et af disse problemområder - i 2012 - indsatsen mod tortur og for torturofre, liberaliseringens udhuling af velfærden, bevægelse fra borger til kunde og finanspagten.

Indrømmet - hvert emne kunne fortjene en meget mere dybtgående behandling, men meget kan alligevel siges på et kvarter!

Nu har vi fået den ide, at vi vil delagtiggøre alle Frit Nordens medlemmer i talerne fra vores Grundlovsmøde i 2012. Enkelte steder har vi ændret fra tale til skriftsprøglig form. Nogen havde ikke et egentligt manuskript, men blot et tale-papir med hovedsynspunkter. Her har vi fundet en dækkende tekst andetsteds. Vi synes, at det er fine og tankevækkende taler. Velkommen til at læse dem.

Lissie Thording

Skam over Danmark

Af Inge Genefke. Neurolog, Dr.med hc.c. mult
Stifter af Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) og
Det internationale Rehabiliteringsråd for Torturofre (IRCT)

**“Ikke bødlen gør mig bange,
ikke hadet og torturen
ikke dødens riffelgange
eller skyggerne på muren
ikke nætterne,
når smertens sidste stjerne styrter ned
men den nådeløse verdens blinde ligegyldighed”**

Halfdan Rasmussen var en meget stor digter, en meget stor modstandsmand og en nær ven af arbejdet mod tortur. Han skrev dette digt til mig og RCT (Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre) i 1979.

Vi skulle kæmpe mod “Den nådeløse verdens blinde ligegyldighed”

Det gjorde vi gennem vor forskning: Vi afdækkede torturmetoder, at tortur er et *magtmiddel*, der anvendes for at *nedbryde*, ikke for at få information.

Torturofferet er det ensomste menneske, og de umenneskelige følgetilstande uudholdelige. Vi viste, at de fleste torturoverlever var tidligere raske, modige personligheder, der havde kæmpet mod tyranni og

diktatur. Og lykkeligvis viste vi, at de kunne behandles, og at behandlingen ofte hjalp. Vi viste, at familierne også havde lidt, og at vi kunne hjælpe dem. Fra starten fik vi hjælp af den danske stat, både centralt og over hele verden gennem ambassaderne. Arbejdet mod tortur blev en højt respekteret del af dansk udenrigspolitik i alle regeringer fra Anker Jørgensen over Schlüter til Nyrup Rasmussen. Blandt andre hjalp Uffe Ellemann, Niels Helveg Petersen og Mogens Lykketoft meget. Vi fik ændret opfattelsen af torturoverlevende fra at blive betragtet som en lidende gruppe, der var til socialt besvær, til at blive betragtet som personer, der havde ofret alt i kampen for demokrati. Ministerierne og store dele af befolkningen var ikke mere blinde, og de viste tiltagende mindre ligegyldighed. Det nådeløse blev afløst af støtte til arbejdet.

Det ændrede sig.

Harve Halfdan Rasmussen skrevet sit digt i dag, ville det

Inge Genefke er læge og menneskerettigheds-forkæmper. Hun er internationalt berømt for at være en kapacitet inden for behandling af torturofre - en af de største.

Inge Genefke var så uheldig at falde og fik et brud på en ryghvirvel to dage før, hun skulle holde tale for os. Det var udelukket, at hun kunne komme til Odense. Men hendes mand mallede den til os, og vores dygtige konferencier læste den op. Og nu kan den altså også læses her.

være anderledes: Foruden nådeløs ligegyldighed er der tale om bevidst ondskab.

Direkte ondskab med mennesker, der har lidt usigeligt - og stadig lider!

I Danmark har ti års danske regeringer, sidst med Lars Løkke Rasmussen ved magten, udøvet en *bevidst* umenneskelig, tarvelig og grov behandling af sårbare personer. SKAM OVER DANMARK.

To eksempler

Jeg vil her nævne to eksempler, hvor almindelige danskere i officiel funktion har overtrådt

de mest basale etiske regler for anstændig opførsel - på grundlag af instrukser fra danske offentlige myndigheder:

Dina Yafasova - torturoffer fra Uzbekistan, international journalist, beskriver i sin bog "*Dagbog fra Sandholmlejren*" mange sørgelige episoder, der viser, hvor fremmedfjendske, kyniske, umenneskelige og forråede - mange - også sygeplejersker - er blevet i dag. Blot et eksempel:

En gravid kvinde havde en slem svangerskabsforgiftning med en ulidelig kvalme, der gjorde, at hun ikke kunne tåle at være i kantinen. Den forråede sygeplejerske sagde:

"Graviditet er ingen sygdom, sæt dig ved vinduet."

Ægtemanden forsøgte at tage et stykke brød ud af kantinen, så hun dog fik lidt at spise. De hjerteløse vagter tog brødet fra ham og kylede det i affaldscontaineren - mens han så på det.

Et andet eksempel:

En irakisk asylansøger arresteret under Saddam Hussein sad

otte år i fængsel i Irak, torteret gennem alle otte år - blandt andet under et års isolation. Han kom til Danmark, og efter fire år i forskellige lejre, blandt andet Sandholm, fik han af fremmedfjendske, kyniske danske myndigheder afslag på asyl. Det danske politi fængslede ham for tvangshjemsendelse, en overgang sad han endog i isolationsfængsel. Det er faktisk tortur ifølge FN's torturkonvention. Vi anmeldte sagen til politiet. Statsadvokaten var enig med os, sagen burde undersøges - men inden dette skete, blev han tvangshjemsendt. Vi fortsatte protesten. Han er nu forsvundet. Det er ligestyldigheden overfor andres lidelser, som er vor tids egentlige sygdom, det er ligestyldigheden, ondskaben og mangel på vilje til at hjælpe, som er vor tids egentlige synd.

Vor tids egentlige synd

Humanismens dybeste væsen kan bedst karakteriseres gennem mennesket som samfundsendivid. Hvordan reagerer vi på andre? Hvilket *ansvar* føler vi og *tager* for vore medmennesker?

Hvor snævert sætter vi grænserne for det at være medmenneske? Er det bare vores familie? Vores landsmænd? Eller er vi så ægte humanistisk indstillede, at medmennesker inkluderer alle dem, der lider, uafhængig af religion, hudfarve, hvor i verden de befinder sig, og hvilken politisk overbevisning de har.

Det tidligere folketing vedtog med spinklest muligt flertal en ny lov om integration. Den er på 181 sider. En lov på 182 sider!

Den tidligere regering kalder det et privilegium at blive dansk statsborger.

Atter engang ændrede man en *ret* til et *privilegium*.

Lovens udtalelser om lægeerklæringer er direkte fornærmende. Skam over Danmark.

Man kan opfatte loven som en forlængelse af denne regerings udtalte had mod fremmede, specielt muslimer, og mod de svageste flygtninge.

Men det er værre: For første gang i den nyere danmarkshistorie defineredes en hel gruppe

som mindreværdige og fratages deres rettigheder. Det var præcis, hvad Hitler gjorde i 1930'erne.

Det er ikke et diktatur, der bestemmer dette. Nej - det vedtages lovligt i den lovgivende forsamling. Det er på den måde, man skaber et diktatur. Efter min mening var Danmark inde på den vej, der er fremmedfjendsk kynisk og forrået. Den nye regering har kun delvis rettet op på dette.

Arnulf Øverland, stor norsk forfatter og modstandsmand, skrev et digt i 1945, hvori det hedder:

“Du må ikke sidde trygt i dit hjem
og sige, at det er sørgeligt, stakkels dem.
Du må ikke tåle så inderligt vel,
den uret, der ikke rammer dig selv.
Jeg råber med sidste pust af min stemme:
Du har ikke lov til at gå der og glemme!”

Lad os ikke glemme!

Inge Genefke

Mange muligheter - men ingen dur riktig

Av Helene Bank • 15. februar 2012 •

Helene Bank er spesialrådgiver i alliansen For velferdsstaten. Hun er mye brukt til både foredrag og tekster i skjæringsfeltet markedsretting og demokratisk styring. Arbeidsfeltet gjelder både Handel og global fordeling, EU og kampen mot privatisering og konkurranseutsetting i Norge og internasjonalt.

Den voldsomme økningen i ungdomsarbeidsledighet i Europa bekymrer elitene, men tiltakene som foreslås forsterker heller problemene. Å sende arbeidsløs ungdom på jobb-jakt i et grenseløst Europa er oppskrift på sosial dumping og ytterligere nød og fagforeningsknusing. Derfor er organisering for et anstendig arbeidsliv og mot vikarbyrådirektivet avgjørende.

Nå er det mer enn 23 millioner arbeidsledige i EU-området. Det har økt med nesten en million det siste året. Ungdom går det hardest ut over. Tross alle gode ønsker om kompetanse, utdanning og gode ideer – det holder på å bli en hemsko å ha utdanning. Sykepleiere, jurister og medisi-

nere rapporterer om at en jobb hos McDonalds vil være akseptabel. Hver femte ungdom under 24 år er uten arbeid. I land som Spania, Hellas og Latvia er det rundt hver andre ungdom som ikke finner jobb.

Derfor er det løfterikt at et av hovedtemaene var ungdomsledigheten, da President for EU-kommisjonen José Manuel Barroso på EU-toppmøtet la fram sine planer den 30. januar 2012. Jeg skal ikke spekulere i om EU-elitens bekymring er de menneskelige konsekvenser, at EU nå lar en generasjon gå til spille, eller ren og skjær angst for ungdommelig opprør. Men vi kan jo se på noen av de tiltakene som antas å sikre ungdom arbeid.

Ungdomsgaranti – en illusjon

Alle land skal lage planer mot ungdomsarbeidsledigheten - og gi ungdomsgaranti for arbeid innen fire måneder etter endt utdanning. Dette høres bra ut, og kan likne på krav som også noen norske ungdomspartier har stilt. Men forskjellen nå, er

Helene Bank er dansker, bosat i Norge. Hun arbejder sammen med Asbjørn Wahl i Alliancen for Velferdsstaten.

Helene Bank holdt sin tale på stikord, vi har fundet denne artikkel fra norske nej til eu's hjemmeside. Den repræsenterer fint Helene Banks grundlovstale.

at EUs nye finanspakt har fjernet muligheter landene har til å styrke sine økonomier gjennom å skape produksjon og arbeid. Finanspakten, som 25 av 27 EU-land har tilsluttet seg, har gjort kutt og innstramninger til lov. Økonomiske sanksjoner vil følge, dersom land bruker bevilgninger ut over paktens krav, til å investerer i sin ungdom. Kutt i offentlige budsjetter som rammer utdanning, helse og sosialordninger rammer allerede hardt. Landene kan altså lage planer, og vedta den krevde garanti for arbeid. Men hva så? Selv

sosialt innstilte regjeringer vil ikke kunne levere. Det nytter ikke engang å bytte regjering. Dermed vil ungdommens raseri og frustrasjon bli rettet mot regjeringene.

Større mobilitet over landegrensener

Arbeidsmarkedspolitikken – eller avregulering av arbeidsmarkeds ordninger - er gjennom Lisboa-traktaten sentralisert i Brussel.

Utstasjoneringsdirektiv, Tjenestedirektiv og Vikarbyrådirektiv med etterfølgende dommer har redusert innbyggernes mulighet til å velge regjeringer som kan lage politikk for et anstendig arbeidsliv og lønner å leve av. Barosso varsler tiltak for økt mobilitet over landegrensene for ungdom - uten arbeidserfaring. Da vil konkurransen fort basere seg på dårligere lønns- og arbeidsvilkår, og mindre grad av fagorganisering. Når det allerede er høy ungdomsarbeidsledighet i de andre EU-landene, betyr en slik mobilitet et *race* mot bunnen. En slik mobilitet drar også ungdom ut av deres sosiale

nettverk, som i tøffe tider, og med svekkete velferdsordninger, kan være det sikkerhetsnettet som kan være avgjørende. Har Barosso og EU-eliteene tenkt over konsekvensene av å oppfordre horder av rotløs ungdom til å krysse landegrensene for å søke jobber uten reell mulighet, eller sosialt nettverk på den nye plassen?

Støtte fra EU til arbeidsmarkedstiltak

Ironisk nok ligger det igjen en del ubrukte midler i EUs pengebinger. Deler av dette skal kunne brukes til arbeidsmarkedstiltak i de landene som har de største økonomiske problemer, og størst andel arbeidsledig ungdom, ifølge Barosso. Da kan EU peke anklagende på de folkevalgte, og presentere magre tiltak, som kan gi legitimitet til sentraladministrasjonen og eliteene i EU vis a vis sinte ungdommer og dere regjeringer. Om slike tiltak vil føre til nye jobber, eller bidra til å presse ut eldre arbeidstakere gjenstår å se.

Åpnere offentlige anskaffelser – flere eller færre jobber?

En del av EUs prosjekt er å gjøre stadig mer av velferdsordningene til marked, samtidig som bevilgningene til velferdsordningene skal kuttes. Barossos tiltak er mer av samme politikk, selv om det ikke finnes noen dokumentasjon på at annet enn storkonsernene og konsulentbransjen tjener på det. At velferdsordningene skal kuttes samtidig som økt markedsretting skal kunne gi økt sysselsetting ikke bare høres ut som en selvmotsigelse. Det er en selvmotsigelse. Argumentene for markedsrettingen er oftest at det skal bli mer effektivt med de private, så mye mer effektivt at de private kan ta ut profitt.

Selvmotsigelsene griner mot hverandre på flere punkt. For det første kuttes budsjettene innen velferdsordningene.

Skatteinngangen skal brukes til å betale bankene. Dermed reduseres antall ansatte som kan levere varer og tjenester til det offentlige. For det andre blir det ikke flere jobber av å øke anbud og konkurranseutsetting i

Detalje fra
udsmykningen
på
Christiansborg

det offentlige. Det er de samme menneskene som flyttes til annen arbeidsgiver, og ofte med dårligere arbeidsbetingelser. Alternativt sies de opp, mens andre får jobb. Det kan skape fler jobber i byråkratiet, hos jurister og konsulentselskap, men det vil redusere jobber innen de ytelsene som innbyggerne forventer og har krav på. Færre fulltidsjobber med anstendige arbeidsbetingelser er dokumentert en del av denne "effektiviteten".

Anti-demokratiets frammarsj – på tide å sosialisere bankene

Vi ser nå en dramatisk antide-mokratisk utvikling i EU, der

politikk maskeres som administrasjon, der penger og budsjett styres av teknokrater med dyp blåfarge, mange av dem tidligere ansatte i de finansinstitusjonene som skapte krisa. Politikken som vedtas er den samme som har ført til krisa – men med dramatisk økt hastighet. I tråd med det forfatteren Naomi Klein kalte *Sjokkdoktrinen*. Vi hører lite kritikk av denne utviklingen fra folkevalgte – ikke i Norge heller. Ungdom skvises hardest, og blir kastet blå i øynene ved at EU krever at regjeringene skal ha tiltak og gi garantier, mens EU har fjernet alle virkemidler som kunne bidratt i rett retning. EU-eliteene skal kaste smuler fra sentrale

budsjett. Da viser de godhet mot de som står med lua i hånden, i motsetning til maktesløse folke-valgte. Send ungdommene over grensene til andre land med like svake framtidsutsikter – og uten sosialt nettverk og uten faglig organisering. Da blir de lett den nye underklasse – eventuelt med sinne mot “de andre” (mus-limer, øst-europeere, afrikanere, rom-folk, kvinner...). Vi har historiske erfaringer med hva det kan føre til. Angrepene på fagorganisasjonene og velferdsordningene, som er et resultat av deres kamp i mer enn hundre år, vil fortsette. Hver krone og Euro som aksepteres som gjeld av elitene skal betales med ungdommens arbeid i framtida. De skal betale skatt uten å få velferd igjen. Derfor er det avgjørende at frustrasjon og engasjement nå samles om å sosialisere økonomien, bankene og finansnæringen, fram for å selge ut fellesverdiene til å betale for en krise verken ungdom eller arbeidsfolk har skapt.

Occupy-engasjementet kan gi

håp – men det må være mange og nok til å sørge for vedvarende press. Fagorganisasjonene, med europeisk og global organisering, er de som kan gi styrke i en slik mobilisering og sosialisering. Ikke minst – vi må stille opp for hverandre – ikke godta påstandene om at det er late greske og spanske arbeidere som har skapt verken krise eller underskudd. Det er de som har skapt de verdiene som nå konsentreres i hendene på den 1 %, eller 0.1 % rikeste. Derfor er det viktigere enn noen gang at ungdom organiserer seg FOR et organisert arbeidsmarked og en sosial utvikling. Like viktig er det at fagorganisasjonene legger til rette for at også ungdom uten arbeid, studenter, uansett kjønn, religion, kultur og hudfarge, får være en del av denne organiseringen. Avvisning av vikarbyrådirektivet en viktig del av kampen for å sikre fortsatt organisering og styrke for et sosialt og demokratisk Europa.

Flere gode hæfter og artikler af Helene Bank

Hefte nr 10 i For velferdsstatens skriftserie: Ta tjenestene tilbake (2011)
Gratis!

Dette heftet er en veileder til bedre demokratisk kontroll over offentlig eiendom og offentlige tjenester. Det tar blant annet for seg norske og internasjonale regler for offentlige anskaffelser, ulike veier til rekommunalisering og bedre offentlig velferd. Heftet er på 50 sider. Last ned heftet her, eller send bestilling per e-post.
<http://www.velferdsstaten.no/bestill-materiell/>

Hefte nr 9 i For velferdsstatens skriftserie: Private sugerør i felleskapets kasser (2010)
Gratis!

Heftet tar for seg de kommersielle aktørenes inntog i velferdsstatens kjernetjenester. Det inneholder eksempler fra Norge som viser hvordan kommersielle velferdskonsernene bedriver strategisk selskapsstrukturering, eies av internasjonal finanskapital og konkurrerer på de ansattes bekostning. Heftet er på 50 sider og er gratis. Last ned heftet her, eller send bestilling per e-post.
<http://www.velferdsstaten.no/bestill-materiell/>

Kan Norge lære Sverige å stoppe kommersielle velferdskonsern? (23.08.12) [Artikkel] I den svenska debatten om "vinst i välfärden" løftes Norge frem som eksempel. Helene Bank skriver i svenske Dagens Arena om hvilke erfaringer Norge kan bidra med, og sammenlikner privatskoleloven med den nye barnehageloven.
http://www.velferdsstaten.no/Forsiden/?article_id=95587

Knus mytene om at velferden er for dyr (08.12.11) [Artikkel] På et debattmøte om framtidens velferdsstat var et av spørsmålene hva venstresida må fornye for å beholde den. Men Helene Bank fra For velferdsstaten oppfordret heller til mytekusing.
http://oss.fagforbundet.no/Forsiden/?article_id=69483

Kommuneparlamentarisme: Folkestyre eller konsernkommune? (30.10.12) [Artikkel] Hvorfor er Høyre og FrP så entusiastiske for å innføre kommuneparlamentarisme? Etter sjokk-omlegging i Tromsø kommune har For velferdsstaten gått inn i saken. Å bytte et representativt sammensatt formannskap ut med noe som ligner et konsernstyre bør være utelukket i lokaldemokratiet. Parlamentarisme i kommunen svekker det politiske mindretallets og de ansattes innsyn og medvirkning i beslutningsprosessene.
http://www.velferdsstaten.no/Tema/Markedsretting/?article_id=97361

Deltagerdemokratiets udhuling

Professor Tim Knudsen var en af talerne på Frit Norden og Folkebevægelsens Grundlovs møde i Odense.

Han er bl.a. forfatter til bogen (2007) "Fra folkestyre til markedsdemokrati", og til en serie kronikker i Information i 2010.

Vi har ikke mulighed for at bringe et direkte referat af Tim Knudsens tale; i stedet bringer vi uddrag af en anmeldelse, som Niels I. Meyer skrev til "Ny Agenda" af Knudsens bog, og et uddrag af et interview med Tim Knudsen fra Dagbladet Arbejderen. Den fuldstændige tekst kan findes på hhv. www.nyagenda.dk eller www.arbejderen.dk

I Niels I. Meyers omtale hedder det bl.a.:

"Der er sket en overgang fra folkepartier til markedspartier. I den forbindelse skriver han [Tim Knudsen], at i dag er et politisk parti en professionaliseret og delvist statsfinansieret virksomhed på et vælgermarked. Som modsætning hertil henviser han til, at et politisk parti i folkestyrets klassiske tid betød en bred folkelig og privat organisation.

...

En vigtig beskrivelse i bogen er udviklingen af begrebet "delta-

gerdemokrati", hvis betydning især blev understreget af Hal Koch. Deltagerdemokratiet blev styrket i 1960'erne og 1970'erne. I hvert fald symbolsk om end mindre klart i praksis. Politikerne lyttede pænt til borgernes forslag fx vedr. byplanlægning og trafik, men de færreste fandt vej til de endelige beslutninger.

Knudsen argumenterer for, at de liberalistiske ideologier havde sejret allerede i begyndelsen af 1950'erne stærkt understøttet af den amerikanske Marshall-hjælp til Europa. En modstrøm var fagbevægelsens promovning i 1970'erne af økonomisk demokrati, men den sygnede hen i firserne. I stedet voksede valuta-spekulation og finansielle transaktioner hen over grænserne i en sådan grad, at kun ganske få procent af verdens valutatransaktioner vedrørte fysiske varer.

Knudsen noterer sig som en central konklusion, at udviklingen med hurtige politiske beslutninger, lukkethed og centralisering omkring centrale beslutninger har ført væk fra idealet om et

Professor Tim Knudsen

fornuftsbaseret samtaledemokrati à la Hal Koch.

...

Hvad angår medierne og EU, understreger Knudsen, at der er langt flere danske journalister på Christiansborg end i Bruxelles. Konsekvensen er bl.a., at det ikke afspejles i medierne, at en meget stor del af dansk lovgivning stammer fra EU. EU-stoffet udgør kun nogle få procent i medierne, og dækningen er præget af danske vinkler.

EU, Folketinget og folkeafstemninger

Knudsen bemærker, at EU-udviklingen ofte stiller Folketinget sidst i beslutningsprocesserne. Selv når man sidder i Europaudvalget kan det være svært at følge med.

Sagsmængden er meget stor, og udvalget kommer for sent ind i processen. Desuden mang-

ler udvalget ofte faglig-teknisk viden.

...

Om kommunernes udvikling fastslår Knudsen, at mål- og rammestyring ("New Public Management") er blevet mere dominerende. Resultatet er, at der omkring borgmestrene er samlet et fåmandsvælde bestående af nogle få andre kommunalpolitikere og nogle topembedsmænd. Mindretalsgrupper har fået det sværere, og mange af de "menige" medlemmer af kommunalbestyrelserne føler sig marginaliserede. "

"Arbejderen" skriver om Tim Knudsens kritik af den "Demokrati-kanon", som den daværende regering lancerede i 2008:

"Ifølge Tim Knudsen sonderer demokratiforskningen i Danmark mellem to hovedstrømninger: Den borgerligt-liberale demokratiopfattelse, hvor individets frihed er det centrale og en centrum-venstre opfattelse, hvor demokrati ikke bare er frihed fra

statsovergreb men også lighed og frihed til at deltage i fælles beslutningsprocesser.

- Den borgerligt-liberale demokratiopfattelse gennemsyrrer helt klart kanonen. Den har en slag-side mod at præsentere rettig-heder og retsorden, men nedspil-ler betydningen af at have stats-apparatet under folkelig kontrol.

...

Tim Knudsen håber, at lærerne i gymnasiet og folkeskolen vil være enig med ham i, at kano-nen er for tyndt et grundlag at undervise ud fra. Ellers kan ele-verne risikere at få et idylliseret og misvisende billede af demo-kratiet, understreger han.

- Vores 16-årige gymnasieelev får det indtryk, at demokrati er noget godt, som det har været

helt konfliktfrit at etablere. Han får noget leksikalsk almenviden, han kan bruge til konversation i et dannet selskab, men kanonen udfordrer ham ikke til selv at tænke, konkluderer Tim Knud-sen.

...

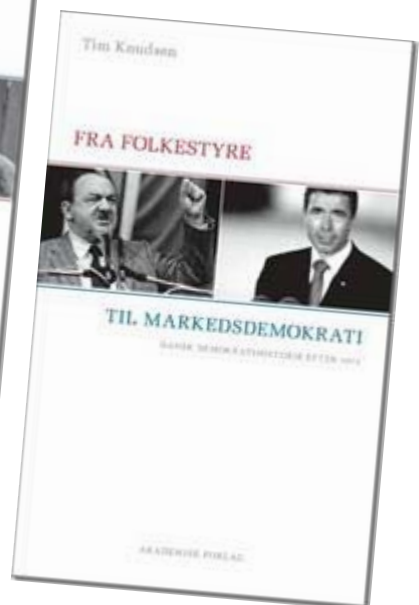
- At en regering på denne måde hylder sin egen styreform, er jo noget, vi mest kender fra dikta-turstater Det skal man passe på med. Det næste bliver vel at ministrene også vil til at skrive vores skolebøger, slutter Tim Knudsen."

*Tim Knudsens to bøger er
begge udgivet på
Akademisk Forlag*

*Fra enevælde til folkestyre
Udgivet 2006
ISBN-10:8750038907*

*Fra folkestyre
til markedsdemokrati
Udgivet 2007
ISBN-10:8750038923*

Finanspagten er *ikke* redningen

Af Nikolaj Villumsen

I dag fejrer vi grundlovsdag. Vi fejrer fødselsdagen for folkets styre. Men ikke alt i grundloven er nutidigt og kan tages bogstaveligt.

Eksempelvis siger § 26 i den nuværende grundlov, at

“Kongen har ret til at lade slå mønt i henhold til loven.”

Det er vist et stykke tid siden, dronning Margrethe brugte den ret!

I § 14 står, at

“Kongen udnævner og afskediger statsministeren og de øvrige ministre.” Forhåbentlig efter folketingets ønske kunne man tilføje.

I grundloven af 1849 stod det ikke bedre til. Det var ikke folkestyre for de mange, men folkestyre for de få. Uden for demokratiet var de 5 F'er:

- *Fruentimmere*
- *Folkehold* (mennesker, der arbejdede for andre)
- *Fattige* (mennesker, der havde fået understøttelse eller havde været på fattiggården)
- *Fallenter* (mennesker, der var gået fallit)

- *Fjollede* (psykisk syge og handicappede)!

Det er blevet bedre med årene. Kongen har fuldt afgivet magten, og alle danske statsborgere - en kategori, det som bekendt kan være alt andet end let at komme i, selv om man har boet længe i Danmark og har fået stemmeret.

En ny regering

Men finanskrisen har med al tydelighed vist, at direktører på direktiongangene træffer beslutninger, som får konsekvenser for millioner af mennesker, uden at de har folkestyrets eller demokratiets ret til det. Det kan de, fordi de har penge - rigtig mange penge.

Der er ingen tvivl om, at folkestyret kunne blive bedre. Det kunne blive mere udbygget, så almindelige mennesker fik mere magt over deres hverdag. Også når det gjaldt de afgørende beslutninger for økonomien. Men det ændrer ikke på, at ideen om folkestyre og de fremskridt, vi har nået, skal fejres.

Nikolaj Villumsen er en af de mange nye medlemmer, som Enhedslisten fik i Folketinget sidste år.

Han har været aktiv på venstrefløjen - Genstart Danmark, Udfordring Europa, klimademo ved COP 15 - og har været praktikant hos Søren Søndergaard i Bruxelles.

Den 15. september sidste år brugte den danske befolkning folketingsvalget til at gøre op med de sidste ti års flertal med Dansk Folkeparti, Venstre og de Konservative, I stedet fik vi en ny socialdemokratisk ledet regering. Afgørende for dette valg var løftet om at lave investeringer og skabe arbejdspladser - en såkaldt kickstart. Befolkningen valgte et nyt flertal, en ny regering og en ny økonomisk politik.

Finanspagtens stramme styring

Efter 1. januar 2013 vil en kickstart ikke længere kunne lade

sig gøre - i hvert fald ikke, hvis det står til Finanspagtens stramme økonomiske styring af landenes økonomi. Den konservative tyske kansler Angela Merkel var hovedarkitekten bag pagten. Hun sagde: *“Denne styring skal være bindende og gyldig for altid, og den skal aldrig kunne ændres af et parlamentarisk flertal.”*

Kommende flertal i Folketinget skal altså bindes til at føre én bestemt politik. Det skal ikke mere være vælgerne, der ved deres stemme vælger den økonomiske politik. Det skal ikke længere være skiftende regeringer, der lægger retningslinjerne for den økonomiske politik.

Det ved jeg, at der er rigtig mange danskere, der er utilfredse med. Jeg har i den seneste tid været på danske gader og stræder og samlet underskrifter for en folkeafstemning om Finanspagten. Det er der rigtig mange andre, der også har. Samlet har 35410 skrevet under på kravet om Folkeafstemning. De er afleveret til Folketingets Europaudvalg.

Meningsmålingerne fortæller, at 60% af danskerne bakker op om kravet om en folkeafstemning. Det krav ignorerede Folketinget, hvor en uheldig alliance af folkesocialister, radikale og socialdemokrater sammen med V og K, ikke havde mod til at spørge befolkningen, om den deler deres entusiasme for Finanspagten.

Man skal altid spidse øren og være kritisk, når nogen siger, at der kun er én løsning - at der ikke findes noget alternativ. Det sker lige nu. Kansler Merkels vej eller kaos.

Men er Finanspagten virkelig løsningen? Ville det have gavnet vores økonomi, hvis vi automatisk havde skåret kraftigt ned på den offentlige velfærd, da finanskrisen satte ind? Var det den offentlige velfærd, der fik banker til at falde omkuld på stribe og fik skubbet millioner ud i arbejdsløshed? Eller var det spekulanterne på finansmarkederne? Jeg synes, læren af finanskrisen er, at demokratiet må skubbes frem på bekostning af

finansmarkedernes mavefornemelse. Finanspagten vil skubbe demokratiets og folkestyrets magt tilbage. Ifølge tilhængerne skulle Finanspagten betyde budgetdisciplin, men jeg vil nærmere betegne det som budgetkaos. Allerede næste år - altså fra 1. januar 2013 - er konsekvenserne af Finanspagten fuldstændig ukendte.

EU-kommissionen mener, at Danmark har store problemer med at leve op til de stramme økonomiske krav i Finanspagten. Vi skal skaffe et tocifret milliardbeløb på størrelse med en efterlønsordning. Ifølge finansministeriet lever Danmark fint op til kravene i Finanspagten. I flere måneder har regeringen påstået, at vi vil kunne regne på vores egen måde - men måtte til sidst indrømme, at det har vi ingen garanti for at kunne. Tværtimod har det vist sig, at EU-kommissionen planlægger, at lande, der tilslutter sig Finanspagten, skal kontrolleres nøje med hensyn til overholdelse af EU's regler. Finder EU-kommissionen eller et andet EU-land den danske

gennemførelse af Finanspagten - konkret finansloven - utilfredsstillende, vil EU-domstolen kunne idømme en bøde på knap 2 milliarder for at have truffet en forkert beslutning.

Det er ikke normalt, at Folkestyret kan idømmes bøder!

Folkestyre og medmenneskelighed

EU bliver ofte præsenteret som et projekt, der skal skabe fred og udvikling. Men nedskæringspolitikken vil ikke genrejse økonomierne eller skabe beskæftigelse. Det ses med al mulig alvorlighed lige nu, hvor arbejdsløsheden eksploderer - som resultat af flere års massive velfærdsforringelser. Denne politik gør kun krisen værre, den skaber mere fattigdom, og den skaber mere arbejdsløshed i Europa! Det ses særlig i lande som Grækenland, Spanien, Irland og Portugal. Derfor siger de europæiske befolkninger også fra. I den kommende tid bliver det afgørende, at vi insisterer på, at befolkningerne i Europa har ret til at vælge deres fremtid, ret til at vælge en anden økonomisk politik end den, fru Merkel ønsker.

kende stålarbejdere i Athen. De havde strejket i 7 måneder i protest mod lønnedgang og over større arbejdspress. Som del af EU's aftale med Grækenland har landet afskaffet den kollektive forhandlingsret og fjernet mindstelønnen. Det undergraver grækernes rettigheder - derfor stritter de imod. Nogen gør det ved at kræve sociale rettigheder som de stålarbejdere, jeg mødte. Andre stritter imod ved at slå ned på andre. Som en del af valgkampen sendte det nynazistiske parti Gyldent Daggry således flere busser fra Athen til den italienske grænse. De tusinder af flygtninge, der er strandet der, skulle tæves med køller.

EU's økonomiske styring skaber ikke fred, men konflikter og had i Europa. Den politik må vi stå imod. Vi må hverken lade os skræmme af nynazister, der vil slås, eller EU-traktater, der vil overtrumfe kommende flertal i Folketinget. Vi må insistere på, at fremtiden for Danmark og Europa er demokratiets, folkestyrets og menneskelighedens vej.

Nikolaj Villumsen

Næste nummer af Frit Norden

er planlagt som et temanummer
med artikler fra

Nordisk Folkmøde/ Folkrikisdag 2012

der fandt sted i Johan Galtungs fredscenter
i Jondal i Norge.

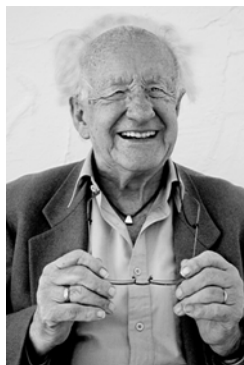

Jesper Morville

fortæller om folkerikisdagens
forløb og trækker trådene fra
dens tema:

**“Hvordan kan vi i
Norden styrke FN
globalt, nationalt og
lokalt”**

- op til den seneste udvikling i
det nordiske samarbejde, ikke
mindst Nordisk Råds møde i
Helsingfors.

Derudover vil man kunne
læse den berømte
fredsforsker
Johan Galtung:
**“Norden i verden
i krise”**

Svenske fredsaktivist og næstleder i Sveriges Fredsråd
Agneta Norberg:
"De arktiske områders betydning"

Tidligere svensk minister og EU-parlamentsmedlem for Socialdemokraterne
Maj-Britt Theorin:
"Hvordan kan vi i Norden styrke FN globalt, nationalt og lokalt"
- Folkerisdagens hovedtema

Helsingforsaftalen er "grundloven" for det officielle nordiske samarbejde.
Folkerisdagen markerede 50-året med et indlæg af tidligere leder af Frit Norden Norge og nuværende repræsentant for Miljøpartiet De Grønne i Lillehammers kommunestyre
Torbjørn Dahl:
"Helsingfors avtalen - 50 år"

Kolofon:

Dette nummer af
Frit Norden
er redigeret af Lissie Thording
(ansv.) og Hanne Kock

Bladet udkommer primært på
netadressen
<http://www.FritNorden.dk>
og er fælles medlemsblad for
Frit Norden Danmark,
Fritt Norden Norge og
Fritt Norden Sverige

*Mangfoldiggørelse er kun tilladt
med tydelig kildeangivelse*

**På hjemmesiden under
fanen 'KONTAKT' kan du**

- melde dig ind i
foreningen
Frit Norden
- tilmelde dig vores
mail liste
- eller sende et
støttebidrag

Bank reg.nr. 1551
Konto nr. 317 7920

Gør noget for et

Frit Norden

Nærmere oplysninger hos
formændene:

Frit Norden Danmark

Jesper Morville
Christianshvillevej 3, 1. sal
DK-2920 Charlottenlund
JesperMorville@mail.dk

Fritt Norden Norge

Peter Ørebech
Skjelnavn 23
N-9022 Krokeldal
Peter.Orebech@nfh.uit.no

Fritt Norden Sverige

Gunilla Winberg
Bastugatan 37
S-11825 Stockholm
rigun@comhem.se